

особливого значення набуває належне визначення змісту такого обов'язку, його строку, території та обсягу, оскільки надмірне або невизначене обмеження поведінки контрагента може суперечити принципам розумності, добросовісності та свободи договору.

Таким чином, можна зробити висновок, що класифікація «non-agreements» дозволяє систематизувати поширені в договірній практиці негативні застереження та водночас створює підґрунтя для подальшого дослідження особливостей їх правової природи, допустимості та способів захисту порушених прав.

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

2. Non-Compete Agreement 2.0: Застереження про заборону конкуренції Вища школа адвокатури. URL: <https://www.hsa.org.ua/lectors/kiriyak-oksana/articles/non-compete-agreement-20-zasterezennia-pro-zaboronu-konkurenciyi>

3. Non-Solicitation Agreements: What You Need to Know. AxiomLaw. URL: <https://www.axiomlaw.com/guides/non-solicitation-agreements>

4. Попова С.О. Принцип недопущення обходу умов договору (non-circumvention): правова природа, договірне застосування та зарубіжний досвід. Європейські перспективи. 2026. №2. ч.2. С. 114-119

5. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/nda>

6. Піддубна В. Ф., Явор О.А., Рубан О.О. Договір про неконкуренцію (NCA): окремі правові аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Право. 2023. Т. 1. Вип. 78. С. 286-291.

7. Understanding No-Shop Clauses: Meaning, Examples & Key Exceptions. Investopedia. URL <https://www.investopedia.com/terms/n/no-shop-clause.asp>

8. Філюк О. С. Правовий аналіз договору про нерозголошення комерційної інформації. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 245–248.

Людмила РОМАНОВСЬКА

кандидат юридичних наук,
директор, директор з науково-дослідної роботи
ТОВ «Незалежні фахові експертизи»

НАУКОВІ ЗНАННЯ ЯК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РЕСУРС НЕЗАЛЕЖНОЇ ФАХОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ФОРМІ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ

Цифрова трансформація корпоративного управління суттєво змінює механізми прийняття управлінських рішень та здійснення корпоративних прав. Зростання обсягів інформації, цифровізація корпоративних процесів і впровадження нових технологій зумовлюють підвищені вимоги до наукової обґрунтованості таких рішень. У зв'язку з цим особливого значення набуває визначення ролі «наукових знань» як базового інтелектуального ресурсу незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності.

У цій праці вперше розглядається поняття «наукові знання» не як об'єкт дослідження, а як інтелектуальний ресурс незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності.

Інтелектуальний ресурс незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності формується на основі наукових знань, методологічних підходів і професійної компетентності експерта. Первинним елементом цього ресурсу виступають саме «наукові знання», які в процесі експертної діяльності набувають практичного значення та забезпечують формування науково обґрунтованого експертного висновку. В свою чергу, компетентність експерта забезпечує належне використання таких знань у процесі проведення експертизи. Отож, «наукові знання» не просто отримуються – вони стають інтелектуальним ресурсом експертної діяльності.

Враховуючи, що незалежна фахова експертиза у формі оцінки відповідності є особливим видом професійної інтелектуальної діяльності, методологічною основою якої виступають «наукові знання», а практичним результатом стає експертний висновок щодо відповідності визначеним критеріям, особливого значення набуває визначення того, які саме «наукові знання» формують її інтелектуальний ресурс. І це є ключовим питанням дослідження, відповідь на яке вимагає не лише визначення поняття «наукові знання», а й їх системної класифікації залежно від предметної спрямованості та функціонального призначення в експертній діяльності.

Поняття «наукові знання» у нормативному та науковому дискурсі не є однорідним. Законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [1] та «Про наукову і науково-технічну експертизу» [2] його зміст не

визначено. У межах цього дослідження поняття «наукові знання» розглядається не в загальнофілософському значенні, а виключно через його функціональну роль у незалежній фаховій експертизі у формі оцінки відповідності.

Враховуючи загальнофілософські підходи до класифікації «наукових знань» за предметом та об'єктом пізнання, а також особливості проведення незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності, «наукові знання» доцільно систематизувати за їх функціональним призначенням у процесі експертної діяльності. Такий підхід дозволяє визначити, які саме види наукових знань формують інтелектуальний ресурс експертизи.

Вихідною категорією цієї класифікації є «наукові знання» як родове поняття, що охоплює систему знань, отриманих у результаті наукової діяльності та розвитку відповідних галузей науки. Носіями «наукових знань» є науковці, які застосовують їх у науково-дослідній, науково-технічній та експертній діяльності.

За робочою гіпотезою, для потреб незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності «наукові знання» доцільно поділяти на «спеціалізовані наукові знання» та «спеціальні наукові знання». До «спеціалізованих наукових знань» належать знання, сформовані у відповідних галузях юридичних наук та призначені для вирішення правозастосовних завдань у межах цієї галузі. «Спеціальні наукові знання» становлять наукові знання інших галузей науки, зокрема економічних і технічних, які залучаються для вирішення конкретного експертного завдання.

Такий підхід узгоджується із законодавчим використанням категорії «спеціальні знання». Так, частина перша статті 103 ЦПК України [3] передбачає необхідність застосування *«спеціальних знань у сфері іншій, ніж право»*. Разом із тим, для незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності інтелектуальний ресурс формують не будь-які «спеціальні знання», а лише ті, що мають науковий характер і можуть бути використані для об'єктивного обґрунтування експертного висновку. Саме практика проведення комплексних експертиз свідчить, що найбільш повне й об'єктивне вирішення експертного завдання досягається саме шляхом інтегрованого застосування

«спеціалізованих наукових знань» і «спеціальних наукових знань».

У межах «спеціалізованих наукових знань» доцільно виокремити два самостійні їх види: «спеціалізовані науково-правничі знання» та «спеціалізовані науково-правові знання». Підставою такого розмежування є відмінності не лише у змісті відповідних знань, а насамперед у їх функціональному призначенні та сфері практичного використання. Якщо «спеціалізовані науково-правничі знання» орієнтовані на вирішення конкретних правозастосовних завдань, то «спеціалізовані науково-правові знання» спрямовані на розвиток юридичної науки та формування правової доктрини.

«Спеціалізовані науково-правничі знання» становлять інтелектуальний ресурс незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності та характеризуються такими ознаками: (1) формуються у визначеній галузі юридичної науки; (2) інтегрують положення правничої доктрини й сучасної правозастосовної практики; (3) ґрунтуються на методології наукового дослідження; (4) забезпечують формування науково обґрунтованих експертних висновків під час вирішення конкретних правозастосовних завдань.

Саме спеціалізований характер цих знань забезпечує предметну компетентність експерта, необхідну для проведення експертного дослідження у відповідній галузі юридичної науки, тоді як їх наукова складова забезпечує можливість не лише застосовувати відомі правові рішення, а й формувати нові науково обґрунтовані підходи до вирішення складних правозастосовних проблем.

За такого розуміння типовим носієм «спеціалізованих науково-правничих знань» є «науковець-правник», який поєднує науково-дослідну діяльність із професійною правничою діяльністю та здатний інтегрувати результати юридичної науки і правничої доктрини у процес правозастосування.

На відміну від «спеціалізованих науково-правничих знань», «спеціалізовані науково-правові знання» спрямовані на одержання нових знань про право, розвиток юридичної науки та формування правової доктрини. З огляду на інше функціональне призначення вони не формують інтелектуальний ресурс незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності, проте слугують теоретичною

основою (доктринальним підґрунтям) для розвитку «спеціалізованих науково-правничих знань».

«Спеціалізовані науково-правові знання» являють собою систему теоретично узагальнених знань про право, його принципи, закономірності розвитку, функціонування правових інститутів та механізмів правового регулювання. Типовим носієм таких знань є «науковець-правознавець», професійна діяльність якого спрямована на одержання нових знань про право як об'єкт наукового пізнання, розвиток юридичної науки та формування правової доктрини.

Отже, «спеціалізовані науково-правові знання» та «спеціалізовані науково-правничі знання» мають різне функціональне призначення. Якщо перші забезпечують розвиток юридичної науки та формування правової доктрини, то другі безпосередньо використовуються під час проведення незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності та формування науково обґрунтованого експертного висновку.

Таким чином, *інтелектуальний ресурс незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності формується не випадковою сукупністю знань, а інтегрованою системою «наукових знань», структура якої визначається предметом конкретного експертного дослідження*. Визначальне місце в цій системі посідають «спеціалізовані науково-правничі знання», які забезпечують наукове обґрунтування експертного висновку та його практичну придатність для використання у правозастосовній діяльності. *Водночас структура інтелектуального ресурсу незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності не є сталою. Вона визначається предметом конкретного експертного дослідження*. Якщо вирішення експертного завдання потребує використання знань інших галузей науки, до його складу інтегруються «спеціальні наукові знання», що забезпечують комплексність дослідження, повноту аналізу та об'єктивність експертного висновку.

1. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 23.07.2026)

2. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр#Text> (дата звернення: 23.07.2026)

3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 №1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 23.07.2026)

Ivan ROMASHCHENKO

LL.M. (Adv.), PhD (Leiden Law School)

Marie Skłodowska-Curie YUFE Postdoctoral Researcher

University of Cyprus, Cyprus

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1542-2874>

THE CURRENT STATE AND FUTURE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN COMPANY LAW IN LIGHT OF DIRECTIVE (EU) 2024/2810 ON MULTIPLE- VOTE SHARE STRUCTURES

Funding statement. This research and the author were supported by the EU Horizon Europe under the Marie Skłodowska-Curie COFUND grant No 101081327 YUFE4Postdocs.

On 24 October 2024, the EU adopted Directive 2024/2810 on multiple-vote share (MVS) structures in companies seeking admission to trading of their shares on a multilateral trading facility (MTF) (MVS Directive). One of the main reasons for adopting the Directive was to reinforce the attractiveness of listing on trading venues primarily targeted by small and medium-sized enterprises (SMEs), such as SME growth markets and other MTFs, thereby increasing SMEs' ability to raise funds on MTFs and reducing inequalities for companies seeking admission to trading in the internal market [1, recital 1]. EU Member States must transpose the Directive by 5 December 2026. For Ukraine, which has had EU candidate status since July 2022, with the first negotiation cluster opened on 15 June 2026, this development in EU company law is also important and needs to be discussed. To that end, this paper examines the legal regulation of share classes and voting power in a Ukrainian public company, i.e., a joint stock company (JSC, in Ukrainian: акціонерне товариство (AT)), in the context of EU company law requirements.

Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук України
Лабораторія корпоративного права
імені академіка Володимира Луця

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за матеріалами
XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції
«ВАСИЛЬЄВСЬКІ ЧИТАННЯ»

2-3 жовтня 2026 року

м. Київ, 2026

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України
(протокол № 9 від 23.09.2026 року).*

Редакційна колегія:

О. Д. Крупчан – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, радник директора НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Л. В. Сіщук – кандидат юридичних наук, старший дослідник, завідувач Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

О. Р. Ковалишин – кандидат юридичних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України.

І. Е. Берестова – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, головний науковий співробітник Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця НДІ приватного права та підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України.

В. Л. Гевко – доктор філософії, старший науковий співробітник Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця НДІ приватного права та підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України.

О. С. Перепелинська – доктор філософії, науковий співробітник Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця НДІ приватного права та підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України.

З 46 Здійснення та захист корпоративних прав в умовах цифрової трансформації корпоративного управління: європейські стандарти та українська перспектива [текст]: Збірник наукових праць за матеріалами XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «ВАСИЛЬЄВСЬКІ ЧИТАННЯ», присвяченої світлій пам'яті Заслуженого юриста України, доктора юридичних наук, професора Валентини Антонівни Васильєвої (2-3 жовтня 2026 року, м. Івано-Франківськ) / НДІ приватного права і підприємництва імені акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України; за ред. канд. юрид. наук Л. В. Сіщук. – Київ, 2026. 329 с.

ISBN 978-617-8084-63-9

До збірника включено тези наукових доповідей учасників XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «ВАСИЛЬЄВСЬКІ ЧИТАННЯ», організованої Лабораторією корпоративного права імені академіка Володимира Луця Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України на базі Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника та проведеної 2-3 жовтня 2026 року.

Видання розраховане на студентів, аспірантів, викладачів, наукових працівників, адвокатів, практикуючих юристів та всіх, хто цікавиться сучасними проблемами корпоративного права.

ISBN 978-617-8084-63-9

© Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
імені акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2026
© Автори, 2026

ЗМІСТ

АВРАМОВА Ольга. Корпоративне управління майновими правами на об'єкти технологій.....	3
БАРИЛА Костянтин. Дострокове припинення повноважень незалежного члена наглядової ради державного банку з підстави невідповідності вимогам незалежності.....	7
БЕРЕСТОВА Ірина. Неповідомлення одного із учасників ТОВ про проведення загальних зборів про відсторонення директора, який не є учасником товариства: практичні наслідки.....	11
ГАЛАН Максим. Захист прав колишнього учасника після виходу з товариства з обмеженою відповідальністю.....	17
ГЕВКО Володимир. Правове регулювання діяльності кооперативів за проєктом рекодифікованого Цивільного кодексу України.....	25
ГНАТІВ Оксана. Реформування юридичних осіб і новий Закон України «Про публічні закупівлі».....	32
ГРИШКО Уляна. Захист прав одного з подружжя (не учасника юридичної особи) при поділі майна.....	34
ГУДИМА-ПІДВЕРБЕЦЬКА Марія. Правова природа субсідарної відповідальності учасників юридичної особи: відмежування від корпоративних правовідносин.....	39
ДОРОШЕНКО Ліна. Корпоративний контроль у системі міжнародних та європейських стандартів корпоративного управління: американський досвід та українська перспектива.....	45
DANYLIUK Maryna. Beneficial ownership transparency as an element of good corporate governance: a comparative legal analysis of Ukraine, the European Union, and the United States.....	50
ДУРКАЧ Іван. Конструкція технологічного парку в системі інноваційних структур: необхідність модернізації правових підходів.....	58
ЗАСЦЬ Олександр. Відшкодування шкоди, завданої використанням результатів незалежної фахової експертизи	

у формі оцінки відповідності або іншої професійної діяльності.....	64
ЗАПОРОЖЧЕНКО Аркадій. Добročесність цифрового корпоративного управління.....	71
ЗЕЛІСКО Алла. Вплив європеїзації та цифровізації на правове забезпечення діяльності наукових парків та реалізацію корпоративних прав їх учасниками.....	76
ЗОЗУЛЯК Ольга. Цифровізація корпоративного управління та захист національних інтересів України.....	83
КОВАЛИШИН Олександр. Виконавчий орган ТОВ в системі корпоративного управління: порівняльно-правовий аспект.....	87
КОЛОС Ігор. Право на інформацію учасника ТОВ за польським та українським законодавством.....	93
КОРОЛЕНКО Віталій. Засоби правового захисту співвласників багатоквартирного будинку.....	96
КОССАК Володимир. Електронна форма фіксації змісту корпоративного договору в умовах цифрової трансформації корпоративного управління.....	101
КОХАНОВСЬКА Олена. Дифамація юридичної особи як носія особистого немайнового блага ділової репутації, розуміння її сутності через поняття гудвілу, нематеріального активу і цифрової речі: приватноправовий аналіз.....	106
КОЧИН Володимир. Корпоративність юридичних осіб публічних утворень: <i>colorem habet, substantiam vero alteram</i>	111
КРИЛОВА Оксана. Правовий механізм двоетапного реагування на істотну зміну обставин за статтею 652 ЦК України: свобода договору як стандарт належної досудової адаптації договору.....	116
ŁABNO Piotr. The polish business judgment rule: the legal presumption or a liability exclusion mechanism?.....	121
ЛЕСІВ Андрій. Заборона конкуренції в корпоративному управлінні ТОВ.....	125
МАЗНОВ Андрій. Право ВЕТО міноритарного учасника як ознака спільного контролю для цілей визначення кінцевого бенефіціарного власника.....	131
МАРТИНЮК Віктор. Здійснення та захист корпоративних прав на земельні активи в умовах цифрової трансформації корпоративного управління.....	136

МАХІНЧУК Віталій. Підняття корпоративної завіси у санкційній практиці ЄС.....	149
DOMINIK Mizersi. The right to participate in the general meeting of a public company – selected issues.....	154
МІЧУРІН Євген. Корпоративне право в епоху цифровізації.....	157
ОЗАРКО Назарій-Ростислав. Трансформація правового статусу суб'єктів господарювання у сфері оборонно-промислового комплексу.....	162
ПАРУТА Юлія. Штучний інтелект як інструмент корпоративного управління: правова природа та особливості цивільно-правової відповідальності.....	167
ПАЦУРІЯ Ніно. Функціональна спроможність наглядової ради у системі управління корпоративними ризиками: імплементація європейських стандартів в Україні.....	172
ПЕРВОМАЙСЬКИЙ Олег. Конституційний принцип євроінтеграції в процесі вдосконалення національного законодавства.....	177
ПЕРЕПЕЛИНСЬКА Олена. Нові можливості захисту корпоративних прав у міжнародному арбітражі в Швейцарії.....	180
PINIOR Piotr. Shareholders' protection in cross-border operations under Directive 2017/1132.....	184
ПОЄДИНОК Валерія. Алгоритмізація здійснення права голосу акціонерами: наслідки для корпоративної сталості.....	186
ПОЛЮХОВИЧ Валерій. Особливості здійснення та захисту корпоративних прав в умовах цифрової трансформації корпоративного управління в Україні.....	192
ПОПОВ Віктор, ПОПОВА Софія. Класифікація негативних зобов'язань «non-agreements» у цивільному праві: визначення та особливості.....	198
РОМАНОВСЬКА Людмила. Наукові знання як інтелектуальний ресурс незалежної фахової експертизи у формі оцінки відповідності.....	202
ROMASHCHENKO Ivan. The current state and future development of Ukrainian company law in light of Directive (EU) 2024/2810 on multiple-vote share structures.....	207
СААД Шаді. Захист прав міноритарних акціонерів в умовах цифровізації.....	211

САДОВСЬКИЙ Ілля. Договір про створення акціонерного товариства як джерело регулювання інформаційних прав учасників господарського товариства.....	216
СЕЛІВАНОВА Ірина. Некомерційне товариство як перспективна організаційно-правова форма закладу вищої освіти.....	221
СЕМІНОГ Світлана. Принципи корпоративного управління в підприємницьких товариствах: сучасні тенденції та напрями розвитку.....	226
СИГИДИН Мар'яна. Місце корпоративного договору в системі приватноправових договорів у контексті рекодифікації цивільного законодавства України.....	231
СІЩУК Ліліана. Належна обачність і сталість у корпоративному управлінні.....	236
СПАСИБО-ФАТЄЄВА Інна. Рекодифікація і корпоративна відповідальність.....	243
СТЕЦЕНКО Микола. Захист прав учасника товариства в умовах воєнного стану.....	247
СУХА Юлія. Вплив персональних санкцій на здійснення корпоративних прав учасників господарських товариств: проблеми правозастосування та судового захисту.....	252
TLOUŠTOVÁ Pavla. Liability of a statutory body while using ai technologies in business decisions under Czech law.....	259
ФІЛАТОВА-БІЛОУС НАТАЛІЯ. Недобросовісна і нерозумна поведінка як умова відповідальності керівників юридичної особи.....	262
FRANKOVA Anna. Legal aspects of cross-border mergers in the EU.....	268
ХАРИТОНОВА Олена, ХАРИТОНОВ Євген. Цифрова трансформація корпоративного управління як виклик доктрині корпоративних прав.....	273
ЦІКАЛО Назар. Порядок створення некомерційних юридичних осіб, заснованих на державній власності.....	279
SHAKHATREN Hisham Jadallah Mansour. Civil Liability for Damage Caused by Artificial Intelligence Systems under the Jordanian Civil Code: Legal Gaps and a Risk-Tiered Reform Model.....	284

ШПУГАНІЧ Ірина. Правомочність загальних зборів учасників товариства у разі смерті (ліквідації) мажоритарного учасника.....	296
ЩЕРБАКОВА Наталія. Директиви ЄС у сфері корпоративної сталості та їх імплементація в національне законодавство України.....	302
ІАСЕЧКО Svitlana. Post-quantum security in the corporate risk management system.....	311
ЯШАРОВА Марія. Еволюція прав людини у XXI столітті: нові виклики та правові підходи.....	318

Наукове видання

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**Здійснення та захист корпоративних прав в умовах
цифрової трансформації корпоративного управління:
європейські стандарти та українська перспектива**

*за матеріалами
XXIV Міжнародної науково-практичної конференції
«ВАСИЛЬЄВСЬКІ ЧИТАННЯ»*

2-3 жовтня 2026 року

Матеріали подано в авторській редакції

Комп'ютерна верстка: Ліліана СПЩУК
Правка: Ліліана СПЩУК

Підписано до друку 23.09.2026. Формат 60х84/16
Обл.-вид. арк. 17,2. Тираж 300 прим. Зам. № 26-006

Видавець:
Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака
НАПрН України,
вул. Казимира Малевича, 11, м. Київ

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції,
серія ДК № 4758 від 07.08.2014 року.

ISBN 978-617-8084-63-9